

2015 W1410

25 november 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Nederlandse Provincie van de Congregatie
van de Montfortanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 juni 2015. Op 7 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Provinciaal Overste van de Nederlandse Provincie van de Congregatie van de Montfortanen.

Op 28 oktober 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner, [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van den Bogaard.

Namens de Congregatie zijn verschenen [naam], Provinciaal Overste van de Nederlandse Provincie van de Congregatie van de Montfortanen en [naam], lid van de Nederlandse Provincie van de Congregatie van de Montfortanen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was de oudste van het gezin. Toen klager 9 jaar was, werd hem verteld dat het de bedoeling was dat hij priester zou worden. Gedurende twee jaar lang kwam er elke week een Montfortaan bij klager thuis en zo werd hij klaargestoomd voor het seminarie. Klager kon zijn ouders geen groter cadeau doen, want in die tijd kreeg een familie aanzien wanneer de oudste zoon priester werd. Het was dus niet zo dat klager vrijwillig naar het internaat ging. Klager heeft de periode van [jaartal] tot en met [jaartal] doorgebracht op het kleinseminarie [naam kleinseminarie] in [plaats]. Dit viel onder het gezag van de Montfortanen. Hier leerde klager aangeklaagde kennen. Aangeklaagde was [functie] van de leerlingen gedurende de hele periode dat de leerlingen op het kleinseminarie verbleven. Als [functie] besliste aangeklaagde

bijvoorbeeld over het al dan niet naar huis gaan in de weekenden. Hij kon daar een stokje voor steken als hij van mening was dat een leerling daar onvoldoende zijn best voor had gedaan. De leerlingen moesten eens per week douchen. Op het seminarie waren er een aantal douchehokjes en twee ruimtes met ligbaden. De douchehokjes waren afsluitbaar, maar van de ruimtes waar de ligbaden zich bevonden, had aangeklaagde een losse deurklink. Het was aangeklaagde die de jongens uitzocht die zich in het bad moesten wassen. Hij hielp de jongens dan met wassen. Aangeklaagde waste klager grondig. Als aangeklaagde klagers rug gewassen had, moest klager gaan staan en zich omdraaien naar aangeklaagde, waarop aangeklaagde hem van voren waste met een speciale voorkeur voor het geslachtsdeel. Na verloop van tijd probeerde aangeklaagde het geslachtsdeel van klager stijf te krijgen en als dat lukte probeerde hij met trekbewegingen verder te gaan. Dit lukte niet bij klager en klager begon dan vaak te huilen. Aangeklaagde aaide hem dan en stelde hem gerust met de mededeling dat het niet erg was, maar dat het juist heel fijn was. Klager moest nog veel oefenen en aangeklaagde zou hem daar wel bij helpen. Niet lang daarna werd klager wakker gemaakt toen hij in zijn chambrette lag te slapen. Het was aangeklaagde die hem verzocht om met hem mee te gaan. Aangeklaagde zei dat ze beter zouden kunnen oefenen. Dat was nodig, vond aangeklaagde. De kamer van aangeklaagde was op het einde van de slaapzaal. Hier liet aangeklaagde aan klager zijn stijve geslachtsdeel zien en vertelde hem dat het de bedoeling was dat klagers geslachtsdeel ook zo stijf moest worden. Klager moest aangeklaagde vertrouwen en hij zou hem gaan aaien en strelen zodat dit ook bij hem kon gebeuren. Daarna ging aangeklaagde in klager zijn broekje en deed deze omlaag, waarna hij klager begon te strelen terwijl hij ook zichzelf streelde. Klager moest voelen hoe stijf het geslachtsdeel van aangeklaagde was en aangeklaagde leerde klager ook hoe hij zichzelf kon strelen door zijn hand op zijn geslachtsdeel te leggen en zijn hand vast te houden terwijl hij trekbewegingen ging maken. Aangeklaagde ging door tot hij klaarkwam en er wit vocht uit zijn geslachtsdeel kwam. Klager wist toen nog niet wat dat was, maar aangeklaagde zei dat het een geschenk van God was. Ook zei hij dat het een heerlijk gevoel gaf en dat klager dat gevoel ook kon krijgen door veel te oefenen.

Aangeklaagde zou het klager leren en hij moest geduldig zijn, maar hij mocht er met niemand over praten omdat God anders boos zou worden en klager weggestuurd zou worden uit het klooster. Zijn ouders zouden erg boos op hem worden en hem verstoten en dan zou hij nergens meer naartoe kunnen. Klager zou in een kinderopvangtehuis komen waar ook andere kinderen zoals hij zouden zitten en dat was geen pretje. Klager was angstig en deed wat aangeklaagde wilde omdat klager niet wist waar hij anders naartoe moest en hij niet naar een kinderopvangtehuis wilde. Het gebeurde ook wel eens dat aangeklaagde achter klager ging staan en zo zijn geslachtsdeel vastpakte en dan voelde hij hoe het geslachtsdeel van aangeklaagde tegen zijn billen bewoog. Zo is aangeklaagde ook wel eens klaargekomen. Aangeklaagde heeft klager nooit gepenetreerd. Het misbruik kwam soms twee tot drie maal per week voor en heeft 2 jaar geduurd. Soms gebeurde het een week niet, dan was klager bang dat aangeklaagde iets tegen zijn ouders had gezegd. Achteraf bleek dan dat aangeklaagde bijvoorbeeld ziek was. Soms deed klager alsof hij sliep en lukte het aangeklaagde niet om hem wakker te krijgen. Hij moest dan zijn poging staken omdat hij anders de andere studenten wakker zou maken. De week erna moest klager dan al meteen naar aangeklaagde toe komen als ze in bed lagen zodat hij niet kon doen alsof hij aan het slapen was. Aangeklaagde vertelde klager dat priesters geen seksuele handelingen met vrouwen mochten verrichten, maar wel met mannen. Klager heeft op een gegeven moment aan zijn vader gevraagd of dat inderdaad zo was en of hij een betere priester zou worden door seksuele handelingen met mannen te verrichten. Dit had hij immers van aangeklaagde gehoord. Klagers vader werd toen erg boos op klager. Na twee jaar werd aangeklaagde [functie] in het [organisatie]. Klager begreep dat hij was 'weggepromoveerd'. Klager heeft met weinig personen gesproken over hetgeen hem destijds in [plaats] is overkomen. Wel heeft hij zijn ervaringen gedeeld met zijn huidige partner en een vriendin van zijn moeder. Ook is de huisarts van de ouders bekend met klagers verhaal.

Op [datum] heeft klager een gesprek gehad met de toenmalige Provinciaal Overste van de Montfortanen, pater [naam]. Tijdens dit gesprek heeft de Provinciaal Overste klager zijn oprechte excuses aangeboden. Klager hoorde ook dat aangeklaagde was overleden.

2.2. In [jaartal] hield het kleinseminarie op te bestaan. Toen klager vervolgens thuiskwam, was zijn plek in het gezin ingenomen door klagers broer. Eerder had hij al ervaren dat er weinig begrip bestond voor hetgeen hem was overkomen bij de paters. Klager kon zijn verhaal dus niet vertellen. Dit onbegrip betrof ook de broers en zussen van klager, die klager verwijten dat hij zijn ouders verdriet heeft gedaan door geen priester te worden. Het gezin heeft hem nooit geaccepteerd en zullen ook nooit geloven wat klager is overkomen, ondanks alle media aandacht die nu aan dit onderwerp wordt besteed. Dit heeft het leven van klager voor een groot deel bepaald.

2.3. Klager wenst erkenning, excuses en genoegdoening. Hij ziet dit als een pleister op de wond en als noodzaak om ooit nog vertrouwen te kunnen krijgen in de kerk als instituut.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciaal Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De Provinciaal Overste merkt hierbij op dat klager drie steunverklaringen heeft overgelegd. De Provinciaal Overste hecht derhalve waarde aan hetgeen klager stelt. Het had nooit mogen gebeuren. Aangeklaagde heeft niet alleen misbruik gemaakt van zijn machtspositie maar ook van de kwetsbaarheid van klager. Ter zitting heeft de Provinciaal Overste wederom zijn excuses aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is in een periode van bijna twee jaar zo'n twee tot drie keer per week misbruikt door aangeklaagde. Als klager in het ligbad moest, kwam aangeklaagde hem van voren wassen. Aangeklaagde waste het geslachtsdeel van klager en probeerde het stijf te krijgen en trekbewegingen te maken.

Ook werd klager 's nachts uit zijn bed gehaald en meegenomen door aangeklaagde naar diens kamer. Aangeklaagde zei tegen klager dat ze konden oefenen, want dat was nodig.

In aangeklaagdes kamer vertelde aangeklaagde tegen klager dat zijn geslachtsdeel net zo stijf moest worden als dat van hem. Hij begon klager en zichzelf te strelen. Klager moest aangeklaagde ook strelen en klager moest het geslachtsdeel van aangeklaagde vastpakken en trekbewegingen maken. Aangeklaagde ging door tot hij klaarkwam en er wit vocht uit zijn lid kwam. Ook ging aangeklaagde achter klager staan en ging tegen de billen van klager bewegen, hierbij is hij ook klaargekomen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam], de partner van klager. Zij verklaart dat klager haar rond [jaartal] meer gedetailleerd heeft verteld over het misbruik. Ook had klager de naam van aangeklaagde tegen haar verteld. Voorts wordt de klacht gesteund door de verklaring van [naam]. [naam] was een vriendin van de moeder van klager en heeft klager toen hij [leeftijd] of [leeftijd] jaar oud was horen vertellen dat de kinderen misbruikt werden door de priesters in [plaats]. Tenslotte is er de verklaring van [naam], de zus van een (overleden) vriend van klager die ook in [plaats] verbleef. Klager heeft haar in [jaartal] verteld over het misbruik door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging -zoals reeds gedaan op zitting- kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert Provinciaal Overste van de Nederlandse Provincie van de Congregatie van de Montfortanen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 25 november 2015 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.